

BOĞAZLIYAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

ABU DHABİ VE DUBAİ EMİRLİKLERİ BİLGİ NOTU

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

I. GENEL BİLGİLER

Resmi Adı :	Birleşik Arap Emirlikleri (BAE)
Yönetim Şekli :	7 emirlikten oluşan federasyon
Devlet Başkanı :	Sheikh Khalifa bin Zayed al-Nahyan
Başbakan:	Sheikh Maktoum bin Rashid al-Maktoum
Başkent :	Abu Dhabi
Emirlikler :	Abu Dhabi, Dubai, Sharjah, Ras el-Khaimah, Ajman, Fujairah, Umm el-Qaiwain,
Komşular :	Katar, Suudi Arabistan, Umman
Yüzölçümü :	83,600 km ² (yaklaşık 200 ada dahil)
Nüfus :	4,4 milyon (2007)
Nüfus Artış Hızı:	% 3.9 (2007)
Etnik Gruplar :	Emirlikli %19, diğer Arap ve İranlılar %23, Güney Asyalılar
	%50, diğer %8 (1982)
Diller :	Arapça, Parsça, İngilizce, Hindi, Urdu
Din:	Müslüman (%96), Hıristiyan ve Diğer (%4)
Okuma Yazma Oranı:	% 79,2
Para Birimi :	Dirhem (Dh) (1 Dolar = 3.67 Dirhem)
Zaman Dilimi :	GMT+4, TSİ+2

II. EKONOMİK GÖSTERGELER

GSYİH - Satınalma Gücü:	129.5 Milyar Dolar (2006)
Büyüme Oranı:	%8.9 (2006)
GSYİH - sektörel bileşim:	tarım: %2.3, endüstri: %61.9, hizmet: %35.8 (2006)
Kişi Başına Düşen Mili Gelir:	49,700 Dolar

Enflasyon oranı:	%10 (2006)
İş Gücü:	2.968 milyon (2006)
İşsizlik Oranı:	%2.4
Dış Borç Tutarı:	39.1 Milyar \$
Döviz Rezervleri:	13,5 Milyar Dolar
İhracat:	137.1 Milyar Dolar (fob – 2006)
Başlıca İhraç Malları:	Petrol, doğal gaz, re-export, kuru balık, hurma, deri
İhracat ortakları:	Japonya %25.9, Güney Kore %10.3, Tayland %5.9, Hindistan %4.5 (2006)
İthalat:	88.89 Milyar Dolar (2006)
Başlıca İthal Malları:	Makineler, kimyasal ürünler, ulaşım ekipmanı, gıda ürünleri, kauçuk ve plastik, mobilya ve kağıt ürünleri
İthalat ortakları:	ABD %11.4, Çin %11, Hindistan %9.8, Almanya %6.2, Japonya %5.8, Birleşik Krallık %5.5, Fransa %4.1

ABU DHABI EMİRLİĞİ

1. GENEL BİLGİLER

Abu Dhabi, Birleşik Arap Emirlikleri'nin başkentidir ve 67,340 km² yüzölçümü ile yedi emirliğin en büyüğüdür. **Basra Körfezi kıyısında yer alan şehrin nüfusu 2006 yılında yaklaşık 1,8 milyondur ve nüfusun %80'inini yabancılar oluşturmaktadır.** Abu Dhabi, BAE merkezi idaresini bünyesinde barındırması ve petrol gelirlerinin getirdiği zenginliğin etkisiyle genel olarak karar verme ve uygulama anlamında ağır bir yapıya sahiptir.

Abu Dhabi Emirliği, Birleşik Arap Emirliklerinin toplam petrol rezervlerinin %95'ini, doğal gaz rezervlerinin ise %92'sini elinde bulundurmaktadır. Bu oran dünyadaki petrol rezervlerinin %8.3'ü ve doğal gaz rezervlerinin %3.4'üne tekabül etmektedir. 1950 yılında petrolün bulunmasından sonra Abu Dhabi hızlı bir gelişme içine girmiştir. **En zengin Emirlik olan Abu Dhabi Emirliği, yönetimde etkin durumdadır ve Federasyonun kamu maliyesi görevini yürütmektedir.** Emirliklerin yatırım ve harcama kararlarında etkin olma durumunu korumaktadır.

Körfez Bölgesi'ndeki en dinamik ekonomiye sahip BAE'nde petrol rezervlerinin her emirlikte olmaması nedeniyle gelir dağılımında yedi emirlik arasında farklılıklar bulunmaktadır. Petrolün Abu Dhabi'de olması, başkent in kamu sektörü ağırlıklı bir ekonomi olmasına yol açarken, petrol rezervleri düşük olan emirliklerin ticarete ve re-eksporta yönelmesine sebep olmuştur. Abu Dhabi ekonomisi ağırlıklı petrole ve kamunun finanse ettiği altyapı projelerine dayalı iken, ikinci büyük emirlik konumundaki Dubai ticaret, ulaştırma ve turizm sektörlerinde bölgesel bir merkez olma yolunda gelişme göstermektedir.

BAE içinde de petrol dağılımının dengeli olmaması dolayısı ile refah seviyelerinde de büyük ayrılıklar yaşanmaktadır. Abu Dhabi, Emirlikler içerisinde refah seviyesinin en yüksek olduğu Emirliktir. **Abu Dhabi en zengin emirlik olarak federal bütçeye %90 oranında katkıda bulunmaktadır. Abu Dhabi'nin kendi bütçesi federal bütçeden daha büyüktür. Dubai federal bütçeye her yıl sabit olarak 1.2 milyar dirhem (327 milyon dolar) katkıda bulunmaktadır. Ayrıca Kişi Başına Düşen Gelir de diğer tüm Emirliklerdeki ortalamanın**

% 50 üzerindedir. Abu Dhabi'de kişi başına düşen milli gelir 2004 yılında 35.000 \$ civarındadır.

Dış ticaret Abu Dhabi'nin ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. Petrol ve petrol ürünleri temel ihracat ürünleridir. Bununla birlikte endüstrileşmenin artması ile birlikte petrol dışı ürünlerin ihracatında da önemli artışlar kaydedilmiştir. Abu Dhabi'nin petrol dışı ürünlerde en önemli ticaret ortağı Suudi Arabistan'dır. Suudi Arabistan başta olmak üzere diğer ülkelerden ithal ettiği malları büyük oranda ihraç etmektedir. Abu Dhabi, Körfez ülkeleri, İran, Uzak Doğu (Hindistan alt kıtası) ve Güney Afrika için önemli bir re-eksport merkezi haline gelmektedir.

2. EKONOMİK YAPI VE UYGULAMAYA KONULAN YENİ STRATEJİ

Abu Dhabi Emirliği son dönemde özellikle petrol bağımlılığını azaltmak ve ekonomisini çeşitlendirmek hedefiyle hazırladığı strateji kapsamında uluslararası bir turizm ve iş merkezi haline dönüşmeye yönelik planı uygulamaya koymuştur. Dubai emirliğine göre dışa açılmada daha muhafazakar davranan Abu Dhabi Emirliği, 2004 yılında babasının vefatını takiben Devlet başkanlığına gelen Sheik Halifa bin Nahyan'ın mevcut liberal politikaları daha da hızlandırması ile farklı bir anlayışın ortaya çıkmasına şahit olmaktadır. Bu değişim stratejisini uygulamaya koymasıyla birlikte Abu Dhabi, uluslararası iş çevrelerinin de ilgisini çekmeye başlamıştır. Açıklanan projelerin ihtiva ettiği parasal değer yanında ortaya çıkacak ekonomik faaliyet özellikle 2004 yılından beri Abu Dhabi'ye büyük şirketlerin adeta akmasına sebep olmuş, sınırlı şehir altyapısı, yeni göç ile birlikte ticaret ve konut piyasasındaki talebi karşılayamaz duruma gelmiştir.

Bu itibarla, yetkili makamlar ilk etapta konut ve ticari emlak sektörüne yönelik yabancılar için mülkiyet haklarının iyileştirilmesi amacıyla önemli adımlar atmışlardır. Daha önceden sadece emirin yetkisinde olan mülkiyet hakkı, 2005 yılında çıkarılan bir yasal düzenleme ile yerli ve yabancı kişiler için genişletilmiştir. Bu kapsamda örneğin **Abu Dhabi Endüstriyel bölgesinde yabancılar için %100 mülkiyet hakkı getirilmiş, emirlik vatandaşları mülkiyetin tamamına sahip olma fırsatını sahip olmuşlar, yabancılar ve göçmenler ise üstyapı mülkiyetini uzun dönemli kiralama imkanına kavuşmuşlardır.**

Yeni stratejiyi uygulamak üzere kısa süreç içinde, Emirlik Federal Kurumları yeniden yapılandırılmış ilave birimler kurulurken, Emirlik sermayeli özel sektör donanımına sahip

yatırım ve imar şirketleri oluşturulmuştur. Hedef sektör turizm için uluslararası yolcu kapasitesi yaratmak, transit güzergahı haline gelmek üzere yeni bir Havayolu şirketi kurulmuş (ETİHAD), mevcut havalimanı yenilenmiş, ilave terminal ve pist inşaatlarına girilmiştir.

Diğer taraftan, emirliğin mevcut sanayi altyapısının geliştirilmesi amacıyla özel Ekonomi Bölgesi yeni yapılanmayla kurulan işletici İdareye (ZONESCOP) bağlanmış, mevcut altyapıyı genişletmek için ilave alanlar ve liman inşaatları başlatılmış, Ekonomik Bölge için geçerli olan imtiyaz ve teşvikler artırılarak yeni yatırımcılar için cazip hale getirilmiştir.

Bahsekonu değişimleri çok kısa bir sürede yaşayan Abu Dhabi Emirliği, planlarını harekete geçirebilmek için önceliği gerekli altyapıyı oluşturmaya vermektedir. İmara açılan alanların çoğunlukla şehir merkezinin dışında olması, hatta yakın geçmişe kadar hiçbir yapılaşmaya izin verilmeyen çevre adaların büyük projelere yönelik devreye sokulması, ulaşım ve altyapı için belirli bir ön süreci gerektirmektedir. Büyük projeler açıklanmış ve süreç başlatılmış olmakla beraber, bunların hızla bitirilmesi imkanı bahsekonu altyapı hazırlıklarının tamamlanmasına bağlı bulunmaktadır. Bunun yanında, daha yavaş ve bürokratik anlayış içinde tedbirli ilerleyen bir yerel iş kültürüne sahip Abu Dhabi için yeni stratejinin beraberinde getirdiği değişim ve hız kısmen sınırlı olmaktadır.

Yukarıda belirtilen bazı sınırlayıcı etmenlere rağmen 2004 yılından beri Abu Dhabi emirliğindeki değişim ve hızla yükselen iş imkanları, çok sayıda uluslararası firmanın bu merkeze kaymasına ve mevcut olanaklardan yararlanmaya başlamasına neden olmuştur.

Büyük ölçekli projeleri yürüten Emirlik Kurumları gerekli altyapıyı kurduktan sonra zaman içinde projeleri bölmek suretiyle ana inşaat ve pazarlama haklarını alt yatırımcılara bırakmaktadırlar. Benzer şekilde Emirlik sermayeli dev yatırımcı firmalar da, kendi sorumluluğundaki projeler için doğrudan ihale yöntemiyle müteahhitlik firmalarına inşaat işlerini vermekte, bazı bölümler için haklarını alt-yatırımcılara devretmektedirler.

Abu Dhabi emirliğini turizm ve iş merkezi haline dönüştürmeye yönelik strateji temelinde yakın dönemde açıklanan ve gerekli süreçleri başlatılan projelerin toplam değeri şimdiden 126 milyar ABD Dolarını bulmuştur (açıklanan tüm projelerin değeri ise 170 milyar ABD Doları civarındadır). Sözkonusu projeler ile önümüzdeki 10 yıllık dönemde 220.000 ilave konutun piyasaya arzı, benzer şekilde turizm sektöründe konaklama tesisi ve oda sayısında önemli büyüme yaşanması beklenmektedir.

3. YATIRIMLAR VE PROJELER

Bahsekonu yatırımların gerçekleştirilmesi için gerekli altyapının temini Abu Dhabi emirliğinin öncelikli gündemini teşkil etmektedir. Yerel Hükümet altyapıya yönelik yatırım çabalarını iki temel kategoride yoğunlaştırmış bulunmaktadır:

Üretim Kapasitesinin Artırılmasına Yönelik Altyapının Genişletilmesi

İki yeni liman inşaat projesi devreye sokulmuş olup, bunlardan birincisi 8 milyar Dirhem tutarındaki Taweelah merkezindeki “Khalifa Port and Industrial Zone”dur. 2006 yılında kurulan “Abu Dhabi Terminals” firmasının (bu firmada aslında Dubai Ports World tarafından idare edilmektedir) misyonu bu limanı işletmektir. Abu Dhabi'nin mevcut limanı olan Port Zayed, konumlandırma ve kapasite açısından ihtiyaçlara cevap vermediğinden, tüm ağırlığın önümüzdeki beş yıl içinde yeni yapılacak limana kaydırılması öngörülmektedir.

İkinci limanın da 2009 yılından itibaren Mussaf'da devreye konulması planlanmaktadır. Mussaf'daki özel sanayi bölgesinin idaresini de elinde bulunduran yarı resmi statüdeki ZONESCORP firması yıllık 5-9 milyon ton kargo kapasitesine sahip olacak sözkonusu limanın proje fizibilite etüdünü yürütmek üzere “Royal Haskoning Consultants” firmasıyla bir anlaşma yapmıştır. 2004 yılında devreye konulan Mussaf Özel Endüstri bölgesinde ilk bölümün (ICAD1) dolmasının ardından 400 milyon dolar yatırımla açılan ikinci bölümde de (ICAD2) benzer şekilde büyük talep ile karşılaşılması olup, 120 km uzaklıktaki Al Ain şehri de dahil olmak üzere Mussaf'da yeni bölümlerin açılmasını teminen gerekli çalışmalar yürütülmektedir.

Lojistik Ağın Genişletilmesi

Özellikle turizm ağırlıklı yatırımlar için temel ihtiyaç konumundaki havaalanı yolcu terminalleri başta olmak üzere mevcut karayolu ağının genişletilmesi amacıyla yatırımlar hızlandırılmıştır. Bu amaçla 2003 yılında ETİHAD adında yeni bir havayolu şirketi kuran Abu Dhabi emirliği, 2004 yılında yeni filo oluşturmak üzere toplam değeri 8 milyar Doları bulan 29 adet uçak siparişi vermiş ayrıca son iki yıl içinde Boeing ve Airbus firmalarından ilave 15 uçak siparişinde bulunmuştur.

Yolcu taşımacılığı yanında Abu Dhabi merkezini uluslararası bir kargo terminali haline dönüştürmeyi planlayan emirlik toplam değeri 25 milyar Dirhem (6.8 milyar ABD Doları) olan havalimanı projesini de başlatmıştır. Sözkonusu proje iki aşamada yürütülecek olup, ilk aşama

yeni terminallerin yapımı ikincisi ise 2010 yılında tamamlanması planlanan ve yıllık 20 milyon yolcu kapasiteli yeni bir havalimanının inşasından oluşmaktadır. Günümüze kadar uzanan süreç itibariyle, SCADIA (Supervision Committee for the expansion of Abu Dhabi Airport) mevcut terminali yenilemiş ve ilave bir terminal inşaa ettirerek 2005 yılındaki yolcu kapasitesini iki katı artırarak 6.8 milyona çıkarmıştır. ETİHAD havayollarına ait olmak üzere halen yeni bir terminal inşaatı devam etmekte olup, 2008 yılında hizmete girmesi ile 3.5 milyon yolcu/yıl mevcut kapasiteye ilave olacaktır. 2007 yılı sonunda teslim edilmek üzere 100 milyon Dirhem bedelli bir havalimanı otelinin inşası sürmekte, benzer şekilde yıllık kargo kapasitesini iki misli artırarak 300.000 tona çıkararak ilave yatırımların sonuçlandırılmasıyla toplam kapasitenin 2 milyon ton/yıl olması öngörülmektedir.

Öte yandan Emirliğin karayolu altyapısının geliştirilmesine yönelik Abu Dhabi Belediyesi (Road Sector and Technical Services Department) 2021 yılına kadar toplam değeri 10 milyar Dirhem olan 90 adet projeyi gerçekleştirmeyi planlamaktadır. Projeler arasında yeni Cornishe yolunun genişletilmesi ile dört adet ekspres çevre yolu (bu projelerden iki tanesi adanın doğu bir tanesi batı yönünde, diğeri ise Dubai'ye bağlantı kuracak şekilde) yapılması yer almaktadır.

Bunlara ilaveten, yapım çalışmalarına başlanılan Reem ve Saadiyat adaları ile Al Raha Beach gibi büyük ölçekli imar projelerinin şehir merkezine bağlantılarını sağlamak üzere ilave alt yapıya ihtiyaç bulunmaktadır. Ağırlığını bağlantı köprülerinin oluşturduğu altyapı projelerinin gerçekleştirilmesi için yerel hükümet bütçesinden de destek verilmesi sözkonusu olmakla beraber, ana projelerin geliştirilmesini üstlenen firmalar (Aldar, Sorouh gibi) ihale sürecinin yönetimi ve seçim yanında finansman açısından da ağırlıklı rol oynayacaklardır.

Abu Dhabi Emirliğinde Başlatılan Büyük Ölçekli Projeler

YATIRIMIN ADI	YAKLAŞIK BEDELİ (milyon ABD doları)
YAS ADASI	40.000
SAADİYAT ADASI	27.248
AL RAHA BEACH	18.000
Reem Adası (Tamouh şirketinin yatırımı)	15.000
Danet Abu Dhabi	9.265
Najmat Abu Dhabi	8.174
Mohamed Bin Zayed City.	7.100
Shams Abu Dhabi	6.800
Rawadat Abu Dhabi	1.499
Building materials City	1.100
Saraya Abu Dhabi	954
Al Gurm Resort	350
Central Market Redevelopment	354
Golf Gardens	272

4. TURİZM

Emirliklerin başkenti Abu Dhabi, aynı zamanda hem hükümetin hem de iş dünyasının kalbi durumundadır. Emirliklerin petrol yönetimi ve elçilikler de Abu Dhabi'de bulunmaktadır. Abu Dhabi, modern mimarisi ve gökdelenleriyle ünlüdür. Uluslararası lüks otel zincirleri, kültür merkezleri, her yıl mart ayında düzenlenen alışveriş festivali, Abu Dhabi serbest bölge alışveriş merkezleri Emirliğin diğer turistik cazibeleridir.

1978'de kurulan Abu Dhabi Ulusal Oteller Şirketi (ADNHC), Abu Dhabi'nin en önemli tanıtım ve pazarlama merciidir. ADNHC'nin 6 oteli bulunmaktadır. Şirket ayrıca, birçok otel, turizm firmasının yönetimini de gerçekleştirmektedir..

Abu Dhabi'de son yıllarda turizm alanında ciddi yatırımlar gerçekleştirilmektedir. Bunlardan biri Al Futaisi Golf and Country Club. Buranın Emirliğin en önemli turistik resortu olması planlanmaktadır. Kulüpte halihazırda, restoran, villa, golf merkezi, plajlar ve yüzme havuzu bulunmaktadır. Bu kapsamda çeşitli yabani hayvan ve bitkilerin görülmesine olanak sağlayan 40 tane de lüks dağ evi tamamlanmış durumdadır.

DUBAİ EMİRLİĞİ

1. GENEL BİLGİLER

Nüfusu: 1.5 milyon.

Uçuş Süresi: 4 Saat

Para Birimi: Dirhem

Resmi Dil: Arapça (fakat İngilizce anlaşmak mümkün).

Birleşik Arap Emirlikleri 1971 yılında Abu Dhabi ve Dubai'nin de içinde bulunduğu 7 emirlik bir araya gelerek kurulmuştur. En büyük emirlik Abu Dhabi başkent yapılmıştır. Dubai ise, **6 bin kişinin yaşadığı küçük bir balıkçı köyü olarak kurulmuştur.** Şehrin başlıca bölgeleri Jumeriah ve Deira'dır.

Abu Dhabi petrol rezervleri ve gelirleri bakımından yedi emirliğin en iyisi idi. Dubai'de ise petrol zenginliğinin pek de uzun süreli olmadığı, kuruluş tarihinde yapılan araştırmalarda 40 yılın sonunda petrolün biteceği hesaplanmıştı. 2010 yılında petrol ithalatçısı ülke konumuna düşecek olan Dubai Emirliği'nin, toplam gelirleri içinde petrolün payı 2001 yılında %8'e düşmüştü.

Emir Şeyh Raşid petrolün bir gün biteceğini, bittiği anda ülkenin başladığı noktaya dönmemesi gerektiğini bilen bir vizyona sahipti. Bu nedenle Şeyh Raşid, 1973 yılında, bölgedeki ilk serbest bölgenin kurulması talimatını verdi. Petrolden elde edilen tüm gelirler ülkenin kalkınması için kullanıldı. Sadece otuz yıl içinde çöl bedevilerinden ve denizinden başka bir şeyi olmayan bölge bugün dünyanın gıpta ile izlediği bir uygarlık ve gelişmişlik örneği haline geldi.

Dubai, Birleşik Arap Emirliği'nin en büyük ikinci emirliği olmasına rağmen en lüks ve en modern olanıdır. Şehrin her yerinde gökdelenlere rastlamak mümkündür. Dubai aynı zamanda **Ortadoğu'nun spor başkenti** konumundadır. Dünya standartlarındaki golf merkezleri, tenis

kortları, at yarışları, rally araba yarışları, rugby ve yelken Dubai’de yapılabilecek sporlararasında sayılabilir.

Herkes tarafından bilindiğinin aksine Dubai Emirliği petrol zengini değil. **Gelirinin yalnızca %20’sini oluşturan petrol gelirini son 10 yılda toplam gelirleri arasında yüzde 10’a düşürdü.**

Yüz seneden fazla petrol rezervine sahip başkent Abu Dhabi’ye kıyasla, Dubai’nin petrol rezervleri tükenmiş durumda. Bu gerçeğin farkında olan Dubai yöneticileri de, çok önceden bu durumu gidermek için çalışmalara başlamışlar ve **serbest bölge konseptini ve turizmi ön plana çıkaracak çalışmalara girişmişler.** Örneğin şehrin en batısında yer alan **“Jebel Ali” serbest bölgesi, dünyanın en büyük serbest bölgelerinden bir tanesi ve şehrin gelirine önemli katkısı olan bir bölge. Dünyanın en büyük insan yapımı serbest bölge limanı** olma özelliğine de sahip olan bu bölge, yöneticilerin vizyonunu da en iyi gösteren örneklerden bir tanesi.

Aynı şekilde turizmde de ciddi yatırımlar mevcut. Bunlardan en önemlisi, bugün dünyadaki ilk ve tek yedi yıldızlı otel olan ve ultra-lux olarak inşa edilen **“Burj Al Arab”** yani **Arap Kalesi** adındaki otel. Dubai trafik plakalarında da görülebilecek bu otel Dubai’nin simgesi olmuş durumda. **1 milyar dolara inşa edilmiş,** 500 milyon dolar dekor için harcanmış. En ucuz odanın 800 Euro’dan başladığı bu otelin kral dairesinde bir gece geçirebilmek için ise 25.000 Euro’yu gözden çıkarmak gerekiyor.

Dubai yönetiminin refaha ve gelişmeye yönelik çok önemli bir başka özelliği de **kazandıkları gelirleri yine kendi ülkelerine yatırım olarak kullanmalarındır.**

Ticaret alanından sonra bölgenin turizm yanını ortaya çıkarmaya çalışan Dubaili yetkililer Türkiye’deki seyahat acentelerinin satış personelini ve müdürlerini Dubai’ye götürüp tanıtarak, onlara orada birlikte çalışacakları ortaklar bile bulmuşlar. Dubai’nin ticari olanaklarından turistik yönünün promosyonuna yönelmeleri onlara bu kazancı sağlamış.

Dubai’de yaşayan **900 bin kişinin yüzde 80’i yabancı.** İngilizler, Hintliler, Pakistanlılar, Sri Lankalılar, Fransızlar, Suriye, Lübnanlılar bu vahada iş yapıp para kazanıyorlar.

Şu anda Dubai’de **kişi başına düşen yıllık milli gelir 25 bin doların üstünde.** Diğer Arap ülkelerinde yaşanan yolsuzluklar, bazı yönetenlerin halkın sırtından zengin olması süreci Dubai’de yaşanmamış.

Dubaili bir erkek, yine Dubaili bir kadınla evlenirse devletten 70 bin dirhem (20 bin dolar) nakit para, bir villa ile destekleniyor. Yerli çiftlere her çocukları olduğunda da parasal

yardımları yapıyor. Gelişmiş ülke düzeyindeki kalitede olan sağlık ve eğitim giderleri yurttaşlar için bedava.

2. DUBAİ'DE YATIRIMCILARA SUNULAN FIRSATLAR

Dubai'de iş kurmak isteyenler ve yatırımcılar için **en güzel fırsat serbest bölgelerin varlığı**. **Burada hiç vergi yok**. Serbest bölgeler dışında da Dubai içinde ofis kiralamak, şirket kurmak çok kolay.

Dubai içi telefon ücretsiz; elektrik, su çok ucuz. Dubai'de **her yıl ortalama 80 civarında fuar düzenleniyor** ve bu fuarlara dünyanın her köşesinden milyonlarca ziyaretçi katılıyor. Farklı ülke iş adamları bir araya gelip ürünlerini pazarlıyor. Buraya ihraç edilen ürünler buradan Hindistan, Çin ve diğer Asya ülkelerine gidiyor. Şirketler, mallarını Dubai üzerinden diğer ülkelere ihraç edebiliyorlar.

Fırsatlar;

- **Vergisiz Serbest Bölge,**
- **İletişim Altyapısı,**
- **Yatırım Kolaylıkları,**
- **First Class Oteller,**
- **Restoranlar,**
- **Uluslararası Fuar Alanları,**
- **Yüksek Kaliteli Konaklama Ve Ofis İmkanları,**
- **Gelişmiş Ulaşım İmkanları,**
- **Güvenilir Finans Ve Servis Hizmetleri**
- **Ucuz Enerji Giderleri** olarak sıralanabilir. Bunlar bölgenin ticaret potansiyelini her gün biraz daha artırıyor.

Dubai Emirliği, en yüksek standartlara uygunluk gösteren mükemmel alt yapı sistemi, finans ve hizmetler sektörüyle gelişmiş ekonominin tüm fırsatlarını tüccarlara ve ithalat-ihracatçılara sunmaktadır. Dubai, kontenjan veya ticaret kotası olmayan ticaret, ulaştırma ve turizm sektörlerinde bölgesel bir merkezdir.

Dubai'de çalışmayı seçen uluslararası firmalar ayrıca gelir vergisi, ticari sınırlamalar, kotalar gibi birçok giderden de kurtulmuş oluyor. Profesyoneller için ise sonsuz iş imkanı var.

Dubai'nin yerel nüfusu çok az olduğundan işçisinden yöneticisine kadar yurt dışından işgücü ithal ediyor.

Alışverişlerde vergi ödeme zorunluluğu olmadığından ve alışveriş olanaklarının geniş olmasından ötürü bayanların tatil konusunda ilk tercihi Dubai oluyor. Elektronik aletlerin dünya standartlarının çok ucuzuna satılıyor olması da erkeklerin Dubai'yi tercih sebepleri arasında yer alıyor.

Bilindiği gibi **Birleşik Arap Emirlikleri'nde ticarete yön verenler Hintli ve İranlılardır.** Hatta Hintliler burada çok ucuza çalıştıkları için, Afgan ve Pakistanlılar onlara çok karşıdır. Çünkü ayda 100-150 dolara her türlü işi Hintliler almaktadır.

Ülkede benzin fiyatları da çok ucuz, taksi fiyatları da uygun olunca herkes taksiyi kullanıyor. Özellikle şehrin yeni ve modern kesimlerinde yollarda yürüyen insan bulmak imkansız.

3. TİCARET

BAE ile dış ticaretimizin büyük bölümü Dubai Emirliği ile gerçekleşmektedir. Dubai Ticaret ve Sanayi Odası'nın rakamlarına göre, **2003 yılında Türkiye'nin Dubai Emirliğine ihracatı 575 milyon dolar olarak gerçekleşmiş ve Türkiye bu ihracat rakamıyla 13.sırada yer almıştır.**

Dubai bugün ulaştığı noktaya iki sektöre ağırlık vererek ulaştı. Turizm ve ticareti ön plana çıkaran bir kalkınma modeli yan enstrümanlarla desteklendi. Günümüzde ticaret ve turizm daha da geliştirilirken bilgisayar, yazılım ve internet konusunda kurulan serbest şehirle yeni dünya düzeninin siber çağına merhaba deniyor.

Dubai Emirliği çok önemli bir ticaret noktasıdır. Emirlik; Palmiye Adaları, 2400 şirketin yer aldığı Jebel Ali Serbest Bölgesi, Dubai Internet City ve Dubai Media City ile yabancı yatırımcıları cezbetmektedir.

Dubai'yi, yabancı yatırımcılara cazip kılan en önemli konulardan bir tanesi de vergi sisteminin olmamasıdır. Fatura defteri, yazar kasa gibi ticaretin olmazsa olmazı gibi görünen faktörler, Dubai'de zorunlu değil ama şirketler bunları kendi hesapları için yine de kullanıyor. Bahsi geçen **tek vergi, serbest bölgelerden Dubai şehrinin içine sokulacak ürünler için devlete ödenmesi gereken yüzde beşlik bir tüketim vergisi.** Eğer ürünler şehir içinden tekrar dış bir ülkeye gönderilecekse yani "re-export" edilecekse, bu yüzde beşlik vergiyi geri almak da mümkün.

Emirlik alışveriş ve turizmi bir potada eriten etkinliklere çok önem veriyor. Her yıl Mart Nisan aylarında sadece alışveriş için festival düzenleniyor. Kongre turizmine fazlasıyla önem veriyorlar. Güvenli ve rahat ortam, iklim, alışveriş olanağı, ucuz ve kaliteli hizmet gibi yabancıyı çekecek tüm koşullar fazlasıyla mevcut. 12 ay rahatlıkla denize girilebiliyor. Kongrelerin düzenlendiği tüm oteller deniz kıyısında. Belli saatlerde yapılan tartışmaların ardından denize girmek pek çok şirketin etkinliklerini burada yapmasını sağlıyor.

Vergi sisteminin yanında, Dubai’de bilindik anlamıyla **sosyal sigorta sistemi de mevcut olmadığından, çalışan işçiler için devlete ödenecek aylık bir ödeme söz konusu değil.**

Serbest Bölgeler dışında **Dubai ve BAE’de yabancı bir yatırımcının iş yapabilmesi için BAE’li bir sponsor, bayi veya distribütör edinmesi gerekmektedir.** Bayilik kanunları gıda ürünlerini kapsamaz. BAE’deki her şirket ruhsat almak zorundadır ve ruhsat alabilmesi için %51 hissesi yerel bir ortağa ait olmalıdır. Bu ortak ile anlaşma durumuna göre ya gerçekten belirli bir yüzde ile bu ortak ile ortaklık kurulabilir, ya da ortağa senelik olarak belirli bir sponsorluk ücreti ödeyerek şirket işlerine karışmaması sağlanabilir. Her halükarda, kağıt üzerinde ve noter huzurunda, gerçek ortaklık yapısının belgelenmesi gerekiyor. Bu sistem ile Dubai insanının oturduğu yerde kazanması sağlanmış. Dolayısıyla birçok Dubai’li, yüksek maaşlarla çeşitli şirketlerde çalışırken, bir yandan da sponsorluktan gelir sağlıyor.

Sadece uluslararası standartlara göre belirlenen ticari belgeleri, ruhsatı olan firmaların ithalat yapmasına izin verilir. Güvenlik ve dini nedenlerden ötürü tütün, alkol ve domuz ürünlerinin ithalatında çeşitli kısıtlamalar vardır.

Öte yandan, “**Altın Kent**” olarak anılmaya başlayan Dubai, bugün dünyadaki en büyük altın perakende pazarlarından biri haline gelmiştir. Dubai, özellikle serbest bölgeleri ve re-export olanaklarıyla ön plana çıkıyor. Küresel altın ve mücevher ticaretinin en önemli geçiş kapılarından Dubai’nin henüz çok yeni bir pazar olmasına karşın yarattığı fırsatlar, Türkiye gibi kıymetli metal ve kıymetli taş ihracatını son yıllarda giderek artıran bir ülke için altın fırsatlar sunuyor.

Yabancı yatırımcılar sayesinde Dubai insanı kazanırken, Dubai devleti de çeşitli harçlar sayesinde ciddi bir gelir kapısı edinmiş. Şirket kurarken ve lisansını senelik olarak yenilerken, işçiler için çalışma izni ve sağlık kartı çıkarırken, ve buna benzer belki de onlarca sebepten dolayı, senelik olarak devlete harç ödemek gerekiyor. Küçük işletmeler için bu bedeller bazen vergi ödemekten daha ağır olabiliyor. İyi kazancı olan büyük işletmeler için ise vergi ödememenin yanında bu tür harcamalar çok küçük kalıyor.

Bölgede 1979 yılında dünyadaki en büyük yapay limanı olan Jebel Ali Limanı hizmete girmiş. **Liman Çin Seddi ve Hoover Barajı ile birlikte uzaydan görülebilen insan yapımı üç eserden biri.** Tesisin alt yapısı için 2.5 milyar dolar harcandı. Liman gelişmiş tesisleri, sağladığı olağanüstü hizmet nedeniyle uluslararası deniz taşımacılığı yapan firmaların gözbebeği konumunda.

1985'te Jebel Ali Serbest Bölgesi faaliyete başlıyor. Günümüzde 70 ülkeden 1600'den fazla firma bölgede iş yapıyor. Bölge Arap Yarımadası'nda kurulan ilk serbest bölge olup körfezdeki 1,5 milyarlık tüketici pazarına hitap edecek konumdadır. Dubai'de boşaltılan mallar deniz yoluyla İran'a, oradan tren ve karayoluyla Orta Asya Cumhuriyetleri'ne taşınıyor. Dünyanın önde gelen tam 125 deniz taşımacılığı firması Dubai'ye uğruyor. Global şirketler bölgeyi üretimden çok dağıtım merkezi olarak kullanıyorlar.

Birleşik Arap Emirlikleri'nin 21 tane Serbest Ticaret Bölgesi bulunuyor. 60'dan fazla Türk şirketi Ras Al Khaimah (RAK) Serbest Ticaret Bölgesi'nde yatırıma başladı. Yaklaşık 150 şirket de yatırım olanakları arıyor. Dubai'ye 1 saat mesafede bulunan RAK Serbest Ticaret Bölgesi'nde faaliyet gösteren Türk firmalarının yatırımları iki yılda yüzde 30 oranında artmış. RAK, Türk şirketlerinin yoğun ilgisi nedeniyle Türkiye'de irtibat ofisi açıyor. RAK ayrıca Türkiye'de üretilen ürünlerin birçok ülkeye pazarlanabileceği iyi bir geçiş noktası. RAK'da 70 ülkeden 1.800'den fazla şirket bulunuyor.

Dubai, Hong Kong ve Singapur'un ardından dünyanın en büyük re-eksport merkezi. **Emirliğin re-eksport sayesinde ulaştığı dış ticaret hacmi yaratılan milli gelirin iki katına yakın.** Re-eksport dışında **bavul ticareti** yoluyla da kayıtlara geçmeyen ihracat önemli yer tutuyor.

Dünyada ISO 9002 belgesini alan ilk serbest bölge gururu Dubai'ye aittir. En modern ve gelişmiş haberleşme ve ulaşım ağlarının bulunduğu Bölgede iş yapanlardan gelir ve servet vergisi alınmamakta ve ayrıca 15 yıl süreyle kurumlar vergisi muafiyeti uygulanmaktadır. **73 bin dolardan yüksek yatırımlara, %100 yabancı mülkiyet hakkı tanınmaktadır.**

4. ÇALIŞMA HAYATI

Üç buçuk milyon nüfusa sahip BAE'nin yerel nüfusu yaklaşık bir milyon. Yani **ülkede, nüfusunun iki buçuk katı kadar yabancı nüfus mevcut.** Bu açıdan, BAE dünyada tek örnek. Bu kadar çok yabancı çalışan olduğu için **detaylı bir çalışma yasası mevcut.** Yabancı sermayeyi çekebilmek için, şirket kurmanın ve işçi çalıştırabilmenin önündeki tüm bürokratik engeller kaldırılmış durumda. Çalışma izinleri, iki hafta kadar kısa bir sürede çıkabiliyor.

Yabancı nüfus, beyaz yakalılar, tüccarlar ve işçiler olarak üçe ayrılabilir. Bu gruplar arasında en zor koşullarda çalışanlar şüphesiz işçi kesimi. Genelde Yakın Doğu'dan (Bangladeş, Afganistan, Pakistan vs) getirilen işçiler çok ucuz maaşlara, çok zor koşullar altında yaşamak zorunda.

Yönetici olarak çalışan kesim genel olarak Amerikalı, Avrupalı ya da yerel Araplardan oluşmakta. Çeşitli iş alanlarında çalışan diğer beyaz yaka kesimin çalışma şartları ise vasattan çok iyiye doğru gösterilebilir. Yalnız burada bir parantez açmakta fayda var. Dubai, dünyadan birçok insanın yaşamak istediği bir mekan olduğu için, maaşlı bir iş bulmak çok kolay olmayabileceği gibi, verilen maaşlar da çok tatmin edici olmayabilir. Örneğin bilişim alanında çok ileride olan Dubai'nin bu sektördeki birçok çalışanı Hindistan'lı. Bunun sebebi de Hint'li bilişimcilerin yoğunluğu, ve diğer meslektaşlarına göre daha ağır şartlarda ve daha az maaşa çalışabilmeleri. Örneğin, iyi bir programcının Dubai'de alabileceği maaş ortalama 1000 ile 2000 Dolar arası. Dubai'deki yaşam standartlarının yüksek olması fiyatlara da yansdığından, bu maaş, çocuklu bir aile için bazen sadece kirayı ve temel yaşam masraflarını karşılayabilecek nitelikte olabilir.

5. SERBEST BÖLGELER/DEPOLAR

Birleşik Arap Emirliklerinin ilk Ticari Serbest Bölgesi 1985 yılında Dubai de kurulan ayrıca dünyanın en büyük insan eliyle inşa edilmiş limanı olan Jebel Ali Serbest Bölgesidir. Birleşik Arap Emirlikleri'nin Serbest Bölgelerinde yaklaşık 5.000 şirket 4 milyar doları aşan yatırımla çalışmaktadırlar. **Şu anda B.A.E 13 tane serbest Ticaret bölgesi (serbest bölge) bulunmakta ve yeni serbest bölgeler gelişme aşamasındadır.**

Dubai internet şehri ve e- ticaret serbest bölgesi ve ayrıca (Medya Şehri) serbest bölgesi hariç diğer tüm serbest bölgeler deniz veya havalimanlarına yerleştirilmiştir (veya inşa edilmiştir).

AHMED BİN RASHED SERBEST BÖLGESİ

Tel : 0097167655882

Faks: 0097167651552/7655444

Posta Adresi :279 Umm Al Quwain

E-mail : abrpftz@emirates.net.ae

AJMAN SERBEST BÖLGESİ

Tel : 0097147425444

Faks: 0097147429222

Posta Adresi :932 Ajman

Web sitesi : www.ajmanfreezone.gov.ae

DUBAİ HAVALANI SERBEST BÖLGESİ

Tel : 0097142995555

Faks: 0097142995500

Posta Adresi :491- Dubai

E-mail : invest@dafza.gov.ae

Web sitesi : www.dafza.gov.ae

DUBAİ ARAC VE OTOMOTİVE SERBEST BÖLGESİ

Tel : 0097167655882

Faks: 0097167651552/7655444

Posta Adresi :279 Umm Al Quwain

Web sitesi : www.ducamz.co.ae

DUBAİ İNTERNET ŞEHİRİ

Tel: 0097143911111

Faks: 0097143919000

Posta Adresi:73000-Dubai

E-mail: opportunities@dubaiinternetcity.com

Web sitesi: www.dubaiinternetcity.com

DUBAİ MEDYA ŞEHİRİ

Tel : 0097143914555

E-mail : talktous@dubaimediacity.co.ae

Web sitesi : www.dubaimediacity.co.ae

FUJAİRAH SERBEST BÖLGESİ

Tel : 0097167655882

Faks: 0097167651552/7655444

Posta Adresi :279 Umm Al Quwain

E-mail : abrpftz@emirates.net.ae

HAMRİYAH SERBEST BÖLGESİ

Tel : 0097192228000

Faks: 0097192228888

Posta Adresi :1133-Fujairah

E-mail : [freezone @emirates.net.ae](mailto:freezone@emirates.net.ae)

Web sitesi : www.fujairahfreezone.com

RAK SERBEST BÖLGESİ

Tel : 0097172280889

Faks: 0097172280859

E-mail : [rakftz @emirates.net.ae](mailto:rakftz@emirates.net.ae)

Web sitesi : www.rakftz.com

JEBEL ALİ SERBEST BÖLGESİ

Tel : 0097148812222/8815000

Faks: 0097148810128

Posta Adresi :17000- Dubai

E-mail : mktg@jafza.co.ae

SHARJAH HAVAALANI ULUSLAR ARASI SERBEST BÖLGESİ

Tel : 0097165570000

Faks: 0097165571010

Posta Adresi :8000- Sharjah

E-mail : [saifzone @emirates.net.ae](mailto:saifzone@emirates.net.ae)

Web sitesi : www.saif-zone.com

ALTIN VE MÜCEVHER PARKI

Tel : 0097143477576

Faks: 0097143473206

Posta Adresi :37370

E-mail : enquiry [@emirates.net.ae](mailto:enquiry@emirates.net.ae)

Web sitesi : www.goldanddiamondpark.com

6. DUBAİ MÜZESİ

Müze Al Fahidi Kalesi içinde yer alıyor. 1799 yılında inşa edildiği belirtilen müze, bir zamanlar saray, askeri garnizon ve hapisane olarak kullanılmış. Bugün iki bölümden oluşan müze, 1970 yılında müze olarak kullanılmaya başlamış. 1995'de restore edilmiş. Müzenin bahçesinde eski Dubai yaşantısından günümüze kalan kayıklar, ev örnekleri silahlar sergileniyor.

Müzenin asıl çarpıcı tarafı kalenin altına yapılan ve soğutmalı yeni müze bölümü. En son teknolojik olanaklar kullanılarak Dubai'nin geçmişten bugüne bütün geçirdiği aşamalar burada ışık, foto gösterileriyle adım adım anlatılıyor. Çöl yaşamından, geleneksel Arap evine, camilere, çarşıya, hurba bahçelerine varana kadar Dubai ile ilgili her şey yer altına yapılan özel müzede sergileniyor. Galerilerden oluşan müzenin sonunda Dubai ile ilgili hediyelik eşyaların satıldığı alışveriş merkezi var. Müze için ufak bir yer ama ilginç ürünler yer alıyor. Müze sabah 08.30'dan akşam 08.30'a kadar açık.